Завърши експедиция „Люра” 2013...

Завърши успешно експедиция „Люра” 2013 - Източна Албания. В периода 08-16.06.2013 год. в планинския масив Люра в източната част на Албания се проведе поредната българска изследователска експедиция в тази страна. В нея взеха участие 14 души. Целите на експедицията бяха да продължим с изследването на пещерите в планинския масив Люра, като основна цел беше да се продължи проучването на водната пещера Сопоник и да започне изследването на пропастната пещера Русит, за която имахме сведения още от 2004-та година. Придвижването до мястото се осъществи посредством един седемместен бус, който Яни отпусна за експедицията и две лични МПС-та - на Влади и Нада. Групата отпътува от София рано сутринта на 08.06.2013 год. Спирките по пътя бяха както следва: в Кюстендил - за закупуване на последни провизии от България, в Маврово, Македония - за обедна почивка и в град Пешкопия в Албания - за зеленчуци. Поради напредване на времето и лошия черен път беше решено да се нощува на два километра преди селцето Аррас, откъдето е и подстъпа за масива. На следващия ден, след разговори с местния учител по английски език, решихме да направим базов лагер в неговия двор, за да оставим там на сигурно място двете коли и ненужния багаж.

Още същия ден направихме опознавателно качване в района, като се провери последователно пещерата Лош Неш, където се оказа, че от входа й излиза вода и е невъзможно да се работи. Въобще се установи, че сме в период на пълноводие. В Сопоник се оказа, че две от залите са наводнени и доста преди тесняка за разширяване човек се мокри до шия, ако не е с хидрокостюм. Положителното беше, че още първия ден беше точно локализирана пропастта Русит и беше направена връзка с местни хора в планинското селце Чидън, махалата Русе, разположена в близост до пропастта. Вечерта бяха обсъдени последните детайли по работата в района, като предварително още от София се бяхме разделили на 4 групи. Оказа се, че с буса не може да се достигне до най-високата част на планината и че пътя е лош. За това променихме и маршрута на групата за теренен обход. Групите бяха както следва:

Първа група: Трифон, Роджи и Лидия - за разширяване на стеснението, с което се избягва сифона в Сопоник и за изследване на водния етаж срещу течението на реката;

Втора група: Коста, Хели и Софи - за картиране на пещери в района и събиране на биоспелеологични проби;

Трета група: Ванката, Венци, Влади и Жоро - за проучване на пропастната пещера Русит;

Четвърта група: Марто, Ася, Таня и Нада - за теренен обход и търсене на пещери във високата част на масива.

След като се разделихме и четирите групи започнаха да действат по предначертаната програма.

Първата и втората група направихме общ лагер в близост до къщата на местните ни водачи - Ери и Валентин, които през цялото време ни оказаха невероятно добър съпорт и ни помогнаха за преодоляването на не една трудност. Положителен беше и факта, че лагера беше разположен в близост до Сопоник. За времето на експедицията Първа група успя с не малко трудности да разшири стеснението, с което се избягва сифона до нормални размери, за да може да се минава и от по-едри хора, но въпреки това заради високото ниво на водите не беше предприето изследване по водното ниво на пещерата срещу течението на подземната река. Интересното в случая е, че освен от Сопоник на едно и също нива извираше вода от още 3 извора и сме сигурни, че те са преливници и са част от системата на една доста сложна и дълга пещера. Местните водачи показаха още 3 нови пещери, две от които бяха картирани. Едната се оказа изворна-бигорна пещера с дължина 40 м и денивелация от + 6 м. Пещерата е изключително красива, забелязват се гори от сталактити и невероятно красиви натеци, също така по таваните има стотици калцирали корени и папрати, които на пръв поглед изглеждаха като хеликтити с невероятна форма. Пещерата завършва с петметров водопад, над който продължава галерия, запречена от образувания. В близост до нея беше картирана още една малка бигорна пещеричка с дължина 12 м и денивелация + 5 м. Картирана беше също така и пещерата Сопоник 2, разположена в близост до входа на едноименната изворна пещера. Тя представлява обемна зала с добра акустика и обща дължина 22 м при денивелация от + 8 м. Беше събрана доста пещерна фауна и от трите изследователски групи, също така бяха установени и няколко вида прилепи в пещерите и района, за което Хели би разказала по-подробно. Беше ни показана още една пещера, за която нямаше време да се картира. Тя представлява блокажна зала с не малки размери. Оказа се, че стените ѝ са покрити от едри друзи калцитни кристали. Местен жител ни даде сведение за още над 10 пещери и пропасти, които ще бъдат изследвани при бъдещи експедиции. Пещерите в каньона на река Сета също не бяха проверени, но голяма част от тях вероятно съвпадат с тези които местният жител знае.

В пропастта Русит групата спусна входен отвес от 13 метра, след което следваше силно низходяща галерия с много лабилни камъни, водеща до втори отвес. Един ден групата губи само за обрушването на опасните камъни. Намерен е обход през странична зала и отвесът е спуснат от друго място, като самият отвес представлява огромен каскаден натек. Намерено е и продължение в един страничен ръкав, където се достига до непреодолимо стеснение. Пещерата впечатлява с обемите си. Оказва се, че в натека няма места-халки, а самият натек е мек и забит спит се вади без усилие. Проучването е прекратено на дълбочина от -66 м и е картирано до същото място. Пропастта продължава и в дълбочина се вижда друг отвес. Общата дължина на проучените галерии вероятно надвишава 100 м.

За съжаление малко късмет имаше групата за теренен обход, която предприе изкачване на централния хребет. Те се качиха до 1600 метра надморска височина и достигнаха до плато, осеяно с десетки затлачени въртопи. Местни овчари са им казали, че има в района пещера, но не са конкретизирали мястото. Влошаването на времето и задържането на ниска облачност, придружена с валежи принуди групата да се откаже от целите си и да слезе в ниското с ден по-рано.

На 13-ти юни всички групи се събраха и слязоха в базовия лагер, където окомплектоваха багажа. Следващият ден беше отделен за пране на инвентар, сглобяване на карти и подреждане на багажа. Местният водач ни заведе до музея на Скендербег и рода му. На 15-ти потеглихме за Македония, като по пътя спряхме в Дебър, като част от нас разгледаха Дебърския манастир и посетиха каньона Матка, където голяма част от групата посети пещерата Врело. В малките часове на 16-ти юни влязохме в България през КПП Станке Лисичково и по стара традиция се установихме за купон на Градешнишките минерални бани.
За краткото време свършихме доста неща от предначертаната програма. Ценното в случая е, че в тази експедиция взеха участие доста хора от последните курсове и хора, които не бяха посещавали досега Албания. Сработен беше добър екип, а информацията и направеното до момента в района е една добра предпоставка за нова експедиция.

Снимки: Ванката, Хели и Ася.
Редакция: Лидия Стойнева.